

KUSTBON

== Tidning för svenskarna i Estland ==

Arg. II.

Onsdagen den 1 oktober 1919.

№ 21.

Redaktionens adress: Reval, Riddaregatan 3.

Krigets följder för Europa.

I Svenska Dagbladet skriver Gustav Cassel bland annat:

När dimmorna börja dra sig undan från slagfälten öppnas blicken först riktigt för den förödelse man ställt till. Trots alla fester har segern redan börjat mista sin glans inför framtidens oändligt tomma och trista hopplöshet. Den enda värdefulla frukt, som man nu inhöstar av kriget, är insikten om att det till sist är bra litet glädje med att vara segrare i ett modernt krig. Men hur dyrköpt har icke den insikten varit!

Vi ha först förstås att räkna med de direkta förluster, som kriget fört med sig, och som i synnerhet de senaste krigsåren kulminerat till den punkt, där de icke längre kunna bäras.

Förstöringen av de landsändar, där kriget gick fram, steg ju mot slutet till någonting oerhört. Denna förlust skulle väl dock Europa som helhet möjligen kunna bära och småningom komma över. Men förstörelsen har i själva verket gått längre. I stora delar av Europa är kommunikations-väsendet mer eller mindre nedbrutet och industriella verk urständsatta; råmaterial och livsmedel saknas. När hela den komplicerade moderna produktionsprocessen på det sättet avbrytes, kan den omöjliga komma i gång igen utan hjälp utifrån. Amerika måste inskrida och förskottera Europa det nödiga kapitalet för återuppbyggandet av dess produktiva liv. Detta kräver en utomordentlig ansträngning från Amerikas sida och därtill ett starkt förtroende för Europas framtid. Skall Europa visa sig värt denna ansträngning och detta förtroende?

Så fruktansvärd krigets materiella skadegörelse än må vara, så ser det ändå ut som om dess betänkligaste följder skulle komma att visa sig vara

de moraliska. Arbetsluten och disciplinen ha gått ner på ett sådant sätt, att Europas förmåga att försörja sig faktiskt är hotad. Samtidigt synes befolkningen alldeles ha förlorat varje känsla för begränsning i möjligheten att ge ut pengar och konsumera.

En varaktig nedsättning av Europas produktionsförmåga, låt oss säga med en tredjedel, betyder tämligen snart en större förlust än hela världskrigets materiella skadegörelse. Med en nedsatt produktion måste i längden följa en motsvarande nedsättning i konsumtionen, d. v. s. i befolkningens hela levnadsstandard. Denna enkla sanning synes man för ögonblicket alldeles icke vilja förstå. När den enskilde ser sin köpförmåga gå ner, begär han bara högre lön och får det också. Den ena fackföreningen tilltvingar sig en löneförhöjning och höjer köpförmågan för sina medlemmar. Men andra fackföreningar följa efter, och när rörelsen gått hela laget runt, så ha alla varupris stegrats i samma grad och det börjar en ny rörelse för att höja lönerna. Under tiden slösas oerhört med de höjda lönerna. Även staterna göra allt för att stödja konsumtionsförmågan, medan produktionen sviktat.

Europa lever för ögonblicket verkligen över sina inkomster. Det kan emellertid ett folk eller en världsdela lika litet som en enskild person göra utan att det finnes någon annan, som avstår något av sin inkomst. Detta gör nu den övriga världen, och särskilt Amerika. När vi här i Europa leva högt, så är det alltså till dels på andras inkomster vi leva. Givetvis sätta vi oss då i skuld. Och det kommer en lång framtid med mycket tråkiga efterräkningar. (H:bl.)

Brev till „Kustbon“

av A H—n.

Om sommarkursernas avslutning i Hapsal.

Vi ha redan skrivit om de svenska kurserna för lärare, som anordnats jämnsides med estniska sådana i Hapsal.

Förutom svenska lektioner ha föreläsningar hållits på estniska i botanik, zoologi, kemi, hembygdslära, samhällslära, estniska språket, teckning och gymnastik och bevistats av 104 lärare och lärarinnor, däribland 15 svenskar.

Om kursernas avslutning i Kursalen den 24 augusti skriver vår korrespondent närmare:

En stor del av programmet var svenskt. Festen hade lockat tillsammans så mycket folk, att platserna redan länge innan det börjades slutsålt. Läraresångkören sjöng under ledning av C. Kreek några vackra nummer, varpå följde dramat „Laul õnnest“ (Sången om lyckan) i tre akter, som spelades av kursdeltagarna på ett mycket bra sätt.

Nu följde den svenska delen av programmet. På scenen framträdde 8 par i svenska national-

dräkter och uppförde efter musik „Östgötapolska“ som mottogs med ihållande applåder. Sedan följde ett par svenska ringlekar. Det följande numret var en duett, sjungen av systrarna Pettersson, Reval, och till slut uppförde Revalsdamer „Tre trallande jäntor“. De tre glada „jäntorna“ imponerade så på åskådarna, att numret måste upprepas. Därmed var den officiella delen av programmet slut. Alla voro nöjda och glada över att ha fått vara med om en trevlig fest. Särskilt hade många iafunnit sig för att få se den svenska delen av festen. Ber här få uttrycka ett hjärtligt tack till alla, som bidragit till den svenska delen!

Den 27 augusti voro svenskarne ensamma samlade till ett sista avslutningssamkväm i de minnesrika slottsruinerna i Hapsal. Det lilla sällskapet bestod av ett 20-tal svenska deltagare jämte våra svenska lektorer. Vädret var härligt och platsen för vår lilla svenska grupp utmärkt vald. Under det kaffe serverades, sjöngos fosterländska sånger och de svenska banden knötos allt fastare. Herr Öhrn från Hapsal talade om, huru kärt det varit att få arbeta tillsammans med svenskar och

Reseminnen.

Av. W. Blom.

I.

„Med nerverna i högspänn“ steg jag den 9 aug. kl. 8 e. m. i Revals hamn ombord på ångaren „Kalevipoe“, för att redan efter 36 timmars sjöresa stiga i land vid Skeppsbron i Stockholm samt därifrån fortsätta till Mariefred till konferensen för svenska och östsvenska ungdomsledare. Det är förunderliga känslor en svensk i förskingringen erfar vid en dylik avresa till det gamla moderlandet. Det är med otålighet man i tanken blickar mot målet, ja, jag måste medgiva, att det t. o. m. var närvspännande, ungefär som då jag låg på lur mot fienden. Mitt hjärta klappade av glädje över att få komma till det gamla stamlandet. Känslor av glädje, som ej kunna beskrivas eller förklaras ej heller äro fullt begripliga och värderade av en, som alltid haft förmånen vistas i sitt eget hemland, genomkorsade min själ.

Länge stod jag på akterdäck och lät mina blickar vila vid Revals eldar, under det jag i tanken återgick till Estlands äldre historiska tider, tider, som även esterna minnas med tacksamhet.

Snart ångade vi förbi Nargö, vars svenska be-

byggare i början av kriget förskingrades, och anlände till Hangö.

Men ännu kunde man ej slippa bilden av krigets fasor. Här var stället, där tyskarna landsatte sina trupper, som deltog i Finlands frihetskrig, och här landstego även Finlands egna söner, sedan de först av överlägsna röda styrkor blivit utträngda ur Borgå skärgård och nödgats taga sig över isen till Reval, därifrån de via Danzig återvände till sitt hemland för att slutföra sin redan började kamp. Sänkta ryska skepp i hamnen och mycket annat påminner oss om, att det är ett land, som nyss haft att genomgå krigets fasor.

Efter att en hel dag hava färdats mellan klippor och skär i den vackra skärgården Hangö — Åbo, hade vi innan kvällen redan passerat en god del av Ålands öar, vilka sista året så mycket blivit omtvistade och behandlade i tidningsspalterna. Nu var det redan mörkt, blott fyrarna blinkade i fjärran och vi hade uppnått Mariehamn. Fram för oss låg redan Ålandshav. Alla voro trötta och envar begav sig till en kort vila för att tidigt åter vara uppe och betrakta det vackra skådespel när ljusets gudinna låter sina första morgonstrålar hälsa Stockholms skärgård.

tackade alla kursdeltagare för bevisat tillmötesgående. Herr Lord från Sverige yttrade i ett kort anförande, huru han bland kursdeltagarna lärt att sätta värde på svenskheten, som man ofta så lätt glömmer hemma i Sverige. Kursdeltagaren lärare A. Heyman från Rickholtz tackade de svenska lektorerna, herr A. Lord och fru Britzke, för allt vad de gjort för de svenska kurserna samt uttalade förhoppningen, att nämnda kurser komme att bära goda frukter för våra svenskar härute i förskingringen. De svenska lärarne väntar en stor uppgift: uppfostrandet av vår svenska ungdom till dugliga medborgare. — Stämningen var hela tiden den bästa och alla skildes åt med det intrycket, att de varit med om ett verkligt svenskt samkväm.

Svenska Estland.

På Ormsö har det nya kommunalrådet äntingen fått sammanträda. De personer, som under ett halvt års tid stått detsamma hindrande i vägen, komma nu till lagligt ansvar.

Nya komm.-rådets flertal äro frisinna och för folkbildningen strävande män och hava de redan på första sammankomsten den 8 d:s fört rådet till beslut, som komma att ha ett oskattbart värde i vårt folks kulturella liv. Idén om tvåklassiga folkskolor har blivit genomförd; två nya skolor, en i Förby och en i Borrbj, ha grundats.

Vi hoppas på ytterligare förbättringar och nydaningar i vårt skolliv på ön, då nu A. Lindkvist blivit vald till skoläldste, en man som folkupplysningens män sätta stort värde på.

J. B.

Pastor Nils Linderstam har med sin familj på lördagen de 27 oktober anlänt till Reval och på söndagen den 28 d:s predikat i kyrkan.

Vår svenska församling kan skatta sig lycklig över att den fått en själasörjare från Sverige. Pastor Linderstam kommer bl. a. i mån av tid att delta i arbetet vid Revals svenska skola.

Vi önska honom lycka och framgång i arbetet för svenskheten i Estland!

Politiska nyheter.

Ställningen på våra fronter.

På Narva-fronten var det den gångna veckan jämförelsevis lugnt, dock livligare än förra veckan. Fienden försökte ett par gånger anfalla oss mellan insjöarna Babinskoje och Glubokoje. Dessa anfall hade till syftemål att spionera och spana. I rajonen av Jamburgs landsväg var fienden mycket nervös och öppnade då och då på dagen kulspruteld mot våra förposter. I Jamburg ha genom vår kanoneld tvenne krigs-lager nedbrunnit. Fienden fortsätter lika energiskt som förut befästningsarbetet, men byggandet av broar över floden Luga har av obekanta orsaker upphört.

På syd-fronten började fienden natten mot den 30 sept. utmed hela linjen, efter duktiga förberedelser med kanoneld, en aktiv operation, som med små mellanperioder fortsattes hela veckan. Isynnerhet på den framför Pleskau befästa linjen, på linjen av byarna Vidavitsch, Petschki, Luki, Goruschki, Podramje, Slesova, Novaja och Kasögina, voro striderna häftiga. Nätter och dagar oupphörligt bombarderade fienden våra positioner och gjorde ställvis häftiga anfall. Alla anfall tillbakavisades med elden från våra kulsprutor och bössor, därvid understöddes vi verksamt av våra batterier. Våra trupper, som kallblodigt mottogo fiendens anfall, läto stundom den sistnämnde närma sig på 300 stegs avstånd från våra ställningar och öppnade sedan en orkanlik träffande eld ur kulsprutor och bössor, vilket hade till följd, att fienden, som tillfogats stora förluster, flydde av förskräckelse i vild oordning. På de ställen, där fienden tillfälligt lyckades tränga in, förjagades han sedan överallt genom vårt motanfall. Även av våra trupper företogos anfall. Således rensade vi byarna Poddubje, Saputschje, Shahintsö, Kotleschi och Orlovo från fienden. Efter fullgjort värv drogo sig våra trupper tillbaka till sina förra ställningar.

Under sista tiden har fienden upphört med sina anfall. Däremot utsprider han med stor iver bolschevistiska ströskrifter och proklamationer utanför våra löpgravar. I dessa upprop beskylls vår regering för, att den skall ha avslutat fredsunderhandlingarna, uder det Råds-Rysslands enda strävan säges vara den, att leva i fred med alla grannfolk m. m. Sinnesstämningen bland våra trupper är dock överallt den bästa.

Vår flotta bistår armén i mån av krafter. Således bombarderar den från sjösidan fiendens positioner och håller honom i ständig fruktan.

Även på ryska Nordarméns front voro fiendens anfall den gångna veckan synnerligen häftiga men blevo till största delen tillbaka-visade.

Strödda meddelanden.

Som bekant har folkpartiet (rahwaerakond) tillbakakallat sina representanter, justitieministern Jaakson och utrikesministern Poska ur regeringen. Anledningen synes vara den att agrarreformen och hyreslagen icke mottvara folkpartiets program. Ännu kan man ej säga vilka följder denna regeringskris medför. Det ser mycket svårt ut att just nu finna den rätta kursen för statskeppet. Huru lätt kan man ej råka på grund och lida skeppsbrott, isynnerhet nu, under denna kristid. Kompromiss och samförstånd partierna emellan skulle nog bäst fört till målet.

Ännu är det icke fastställt, vem vänsterpartierna utse till de avgångnas efterträdare, men det meddelas redan ryktesvis, att estniska sändebudet i London, professor Piip skall bli utrikesminister.

Stockholm, torsdag.

Från utrikesdepartementet har till Estlands härvarande representation avsänts en skrivelse av innehåll, att Svenska regeringen till främjande av ömsesidiga intressen gärna är beredd att med estniska regeringen upprätta defacto-förbindelser.

Eestis folkhärs förluster under augusti 1919.

Döda	officerare	13
	soldater	177
Sårade	officerare	18
	soldater	608
I fångenskap och spår- löst försvunna. . . .	officerare	1
	soldater	140
	(Södur).	

Den svenska folkvisan.

Vart än jag vandrar på berg, i dalar
i fager sommar och kulen höst,
i skogens vidder, bland vallarlåtar,
du enkla visa, jag hör din röst!

Ibland du täjjer en vacker saga
om älvodanser på blomsteräng;
om huru näcken i mänskensnätter
på skogssjöns böljor rör silversträng.

Ibland du vemodigt, sorgset talar
om kärleksfröjder och hjärtequal,
om någon flicka, som troget väntar
sin älskling åter till grönan dal.

Så länge kärlek till fosterjorden
och fäders arv bo i folkens bröst,
så länge klingar kring berg och dalar
de enkla visornas fagra röst.

Juhkenthals sjukhus i sept. 1919.

Erik P--n.

Annons er.

Svenska Folkförbundets Central-styrelse

sammankallas måndagen den 20 oktober, kl. 7 e. m. i svenska skolan, Riddaregatan 3, Reval.

Dagordning:

„Genomseende och behandlande av lagförslag för Svenska Estlands kultur-tella autonomi“.

Alla lokalgrupper uppmanas, att utse 1 eller 2 ombud att representera mötet.

Styrelsen.

Svenska Odlingens Vänners styrelse
sammankallas tisdagen den 21 oktober, kl. 7 e. m. i svenska skolan, Riddaregatan 3, Reval. Ledamöter från landsbygden behagade infinna sig.
Styrelsen beslutför enligt § 13 anmärkningen.
Styrelsen.

Svenska Odlingens Vännar anordnar

allmänt möte

söndagen den 12 oktober, kl. 6 e. m. i svenska skolans lokal, Riddaregatan 3, Reval.

Alla välkomna!

Svenska frimärken

alla slag önskas byta mot estländska. G. Lindell
Rönneholmsv. 35, Malmö.